

Szeressétek ellenségeiteket Mt 5, 38

Miért? Ezt meg kellene tartani? - kérdezte egyszer valaki.

Szívesen visszakérdeztem volna: Miért, vajon milyen céllal mondta ezt az Úr Jézus? Olvasgassuk, lapozgassuk, gyönyörködjünk benne vagy vitázzunk róla?

Vagy miért mondta Ő ezt? Mi lehetett a célja vele?

Aki ilyet kérdez, az nem tudja, ki mondta el a Hegyi beszédet.

A Hegyi beszédet az mondta el, aki ennek a világmindenségnek a teljhatalmú ura: az Isten Fia, a világ ítélő Bírója.

Jézus Krisztus nem gyönyörködtetni, és főleg nem szórakoztatni akart minket a Hegyi beszéddel, hanem új törvényt adott ennek a világnak.

Az Isten országa törvényét hozta itt a nyilvánosság elé.

De nem tudjuk megtartani - hangzik el a másik megjegyzés. És milyen igaza van!

Milyen nagy eredmény az, ha valaki felismeri ezt, és némi keserőséggel ki is jelenti.

Hiszen ez a Hegyi beszéd egyik célja, hogy rádöbbsen minket arra, hogy de jó lenne így élni, viszont nem tudjuk megtartani.

Vagyis mindnyájan alkalmatlanok vagyunk az Isten országára.

Na de akkor miért mondta el Jézus? Egyebek közt ezért is, hogy rádöbbsen minket, mennyire elesett állapotba kerültünk Isten nélkül.

És ezzel is magához hívogasson, ha tetszik, magához kényszerítsen, hogy odataláljunk a kegyelemhez, és eljussunk oda, hogy Ő viszont képesekké teszi a benne hívőket arra, hogy a Hegyi beszéd törvénye szerint éljenek.

Nemcsak az fontos, ki mondta el a Hegyi beszédet, hanem hogy kiknek mondta.

Mindaz, ami elhangzik, azoknak szól, akik már hittek benne.

Vajon én ezek közé tartozom-e? Nekem is mondja-e az Úr Jézus a Hegyi beszédet?

Bárcsak kedvet csinálna mindnyájunknak a Hegyi beszéd tanulmányozása ahhoz, hogy valóban Jézus tanítványainvá legyünk,

"Szükséges újonnan születnetek!" Ezért mondja újra és újra, három fejezetben hatszor is: a ti Atyátok... Vagyis ezzel is kifejezésre juttatja, hogy azokhoz beszél, akik már Isten gyermekei lettek, akiknek valóban atyjukká lett Isten, akik a mennynek a polgárai.

Ennek a bizonyos krisztusi ellenkultúrának a lényegét ezzel az egy szóval jelzi: többet.

Ha ti nem tudtok többet nyújtani, mint a pogányok, meg a formálisan vallásosok, akkor nem vagytok a ti Atyátok fiai.

Nektek többet lehet nyújtatnotok, ennek a világnak, ezt a többet az ő Atyjuktól tanulják el.

Nektek már nem szabad a világra hasonlítanotok, mert a gyerek az apjára hasonlít. Feltűnnek-e rajtatok a mennyei Atya vonásai?

Mert megvan a konfliktusok rendezésének a sajátos módja a pogányoknál - mondja Jézus.

De ti ne így, hanem úgy, ahogy a ti Atyátok szokott reagálni arra, amikor Őt bántják, vagy Őt támadják.

Ti a mennyei Atyátokhoz hasonlítsatok, és ne a világhoz. A világ így teszi, hogy vagy nem köszön egyáltalán, vagy köszön annak, aki neki is köszönt. És fel van háborodva, ha a másik nem köszönt előre.

Ez a világ. De ti ne így, hanem úgy, ahogy a ti Atyátok, akitől ti már új természetet kaptatok.

Mi jellemző az Atyára?

Itt Jézus ezt az egyetlen atyai vonást teszi nagytó alá, hogy Isten személyválogatás nélkül szeret mindenkit.

Ti se tegyetek tehát különbséget ember és ember között neme, faja, életkora, műveltsége, anyagi helyzete szerint.

Sőt a bennetek élő előítéletek alapján, a ti sokra becsült rokonszenvedetek vagy ellenszenvedetek alapján se.

Ebben az összefüggésben egészen nyilvánvaló, hogy Jézus itt arra gondolt, hogy ezt az atyai vonást lehet felmutatniuk a hívőknek ebben a világban, és akkor tökéletesen hasonlítanak a gyermekek apjukra.

Jézus itt nem egyfajta erkölcsi tökéletességről, valamiféle végleges bűnnélküliségről beszél.

Az egész Hegyi beszédben nincs ilyen.

Itt nem valami általános tökéletességről van szó, hanem arról, hogy ahogy az Isten személyválogatás nélkül szeret mindenkit, úgy az Isten gyermekeinek is meg kell tanulniuk személyválogatás nélkül szeretni mindenkit.

Ez azért nehéz, mert mindnyájan nem ebben nőünk fel, nem erre tanítottak minket otthon sem, nem erre látunk példát, és nem ezt diktálja a velünk született természetünk, hogy személyválogatás nélkül mindenkit egyenletesen szeressünk.

Hanem, mit diktál a természetünk? Azt amivel kezdődik a mai igeszakaszunk: "Hallottátok, hogy megmondatott: szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet."

Hol mondatott ez meg? Ki mondta, hogy szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet? Van ilyen a Bibliában?

Jézus itt elsősorban a 3Mózes 19. és 24. fejezetéből idézett, amikor mondja: megmondatott... Tessék végigolvasni, ilyen a Bibliában nincs, hogy gyűlöld ellenségedet.

Itt Jézus annak a kornak az írástudóival, íráshamisítóival vitatkozik. Ez az ő hozzáátételük volt.

Mert a barátnak az ellentéte az ellenség, de a felebarátnak nincs ellentéte. A felebarát egyszerűen a másik embert jelöli, minden megkülönböztetés nélkül.

A Bibliában ilyen van: szeresd felebarátodat - mindenkit - úgy, mint magadat.

A folytatás már emberi hozzáátétel. Jézus meg is fogalmazza a későbbiekben, hogy ti pedig azt mondjátok, hogy gyűlöld ellenségedet.

Emögött már az a góg van, amivel ezek az emberek megvetették az összes többi, akik nem az ő népükhöz tartoztak, az úgynevezett pogányokat.

Sőt a saját népükön belül is mindazokat, akiket ellenszenvesnek találtak: a vámszedőket, mert azok együttműködnek a megszálló rómaiakkal, azokat is gyűlölni kell.

Majd ők megmondják, kit kell szeretni, és kit kell gyűlölni. Jézus azt mondja: ilyen nincs. Ez a ti természetetekből és torz gondolkodásotokból következik. Az Atya természete és gondolkodása az: szeresd felebarátodat, vagyis mindenkit ezen a világon egyelőképpen, legalább annyira, mint önmagadat.

Vagyis: fizetnünk kell mindenkinek. Kinek így, kinek úgy, ahogy ő adott, én is úgy, és akkor kvittek vagyunk. Ez a világi gondolkodás.

Ezzel szemben mit mond Jézus? Ha ti a ti Atyátok gyermekei vagytok, akkor ennél többet tudtok adni.

Vagyis képesek lesztek a rosszat jóval viszonzni.

Itt a világi gondolkodásnak megáll az esze. Ez soha nem jutott volna eszébe.

Ez specifikusan a mennyei Atyára jellemző, meg azokra, akik az Ő természetét kapták.

Tehát a rosszat jóval viszonzni, s megtanul elfogadni. Ha segítségre szorulok és van, aki segít, hálás vagyok érte, és nem akarom feltétlenül azt viszonzni, kifizetni, de kész vagyok bármikor, bárkivel jót tenni, akinek szüksége van rá.

Mégpedig személyválogatás nélkül, számítás nélkül, hátsó gondolatok nélkül és mindenféle tisztátalan érzés nélkül. Úgy, mint az én mennyei Atyám, mert én már az Ő gyermeke lehettem.

Erre mondta el Jézus illusztrációnak egy későbbi esetben az irgalmas samáriainak a példázatát. Zsidók és samáriaiak hihetetlenül gyűlölték egymást. Megvoltak ennek a történelmi és érzelmi okai is. Ezért mond Jézus ilyen éles helyzetet a hallgatóinak. Azt mondja: egyszer egy zsidó ember nagy bajba került.

Ezt a feltétel nélküli, személyválogatás nélküli szeretetet, megbocsátást és irgalmasságot.

Akarunk-e a mi mennyei Atyánkhoz hasonlítani e tekintetben is?

Újra és újra ütközik a két kultúra. A világi gondolkodás, amit sokszor jogosnak is tekintenek, a jogos bosszú, és ez az isteni irgalmas lelkület.

Azt szoktuk örökké vitatni, hogy hol a határ. Meddig mehetek el, meddig nem. Aki kész és akar engedelmeskedni, annak Isten ezt lépésről lépésre, esetről esetre világossá teszi.

Fontos látnunk, hogy az a Jézus mondta el a Hegyi beszédet, aki ennek a világnak az Ura. Ő itt nem fennkölt gondolatokat akar nyilvánosságra hozni, hanem törvényt hirdet.

Azt mondja: ez az Isten országának a rendje. Azoknak mondja, akik már Isten országának a polgárai, a többinek meg ez hívogatás is, kedvcsinálás, hogy így is lehetne élni.

Azokat viszont bátorítja is erre, meg kötelezi is őket erre.

Jézus felragyogtat egy krisztusi ellenkultúrát, amelyikben egész más a gondolkozás, mások a célok, mások az eszközök. Más fontos és más mellékes. Ahol Isten szabja meg a rendet. Ez a mennynek az előíze már, és Isten gyermekei ebben a két világban élnek.

Két lábbal állunk ebben a világban, de mindkét szemünkkel látjuk az eljövendőt. Onnan kapjuk az erőket ahhoz is, hogy ebben a világban helytálljunk és tudjuk adni ezt a többet, ami tőlünk nem telik, és tudjunk mások lenni, mert a mi Atyánkra hasonlítunk.

A kérdés ez: akarunk-e csakugyan a mi mennyei Atyánkra hasonlítani? Ennek sokszor kemény ára van, mert a példa ebben is a mi Urunk Jézus Krisztus. Ő jelenítette meg, Ő tette láthatóvá előttünk egészen, hogy ki a mi mennyei Atyánk.

Ez azonban az életébe került. Ebbe bele kell halni. Bele kell halnia minden hiúságunknak, büszkeségünknek, önérzeteskedésünknek, a magunk igazának, a magunk elveinek...

Mindennek bele kell pusztulnia, hogy viruljon bennünk egyre teljesebben ez az isteni természet, ez a krisztusi természet.

Legjobb elkezdeni már ma.

Ha most mindenki kikeresné azt az embert, akivel kapcsolatban a legtöbb keserűség van a szívében. Lehet, hogy már nem friss, már elfelejtette, de azért ott van még valami. Ha a nevét hallom, egy kicsit összerándul a gyomrom. Talán az öklöm már nem, de a gyomrom még igen.

Eszembe jutnak nagyon fájó emlékek. Készek vagyunk-e ehhez az emberhez is ezzel az isteni indulattal közelíteni, így gondolni rá.

Ahogy itt Jézus mondja: így imádkozni érte, és ha találkozónánk netán, akkor így beszélni vele, meg így beszélni róla, ha szóba jön.

Ilyen gyakorlati dolgokon lehet lemérni, hogy akarunk-e a mi mennyei Atyánk gyermekeiként élni. Vagy szeretnénk a mennyei polgárságot, de ebben a világban a világ istentelen kultúrája szerint akarunk mégis élni.

Ez az, ami nem megy. Adjon bátorságot nekünk Isten, hogy merjünk a mi Atyánk fiaiként élni.

Az Ószövetség megtorlási törvényét (Kiv 21, 23-34; Lev 24,19,20; MTörv 19,21) érvényteleníti. A megtorlás törvényét ("szemet szemért, fogat fogért") a bosszúállás és erőszak korlátozására szánták. Jézus sürgeti követőit, hogy még az Ószövetség által megengedett bosszúról is mondjanak le. A tanítványoknak nem szabad alkalmazniuk ellenségeik viselkedését és tetteit.

Ez a szakasz a Lev 24:20 rendelkezésére, a megtorlás elvére vonatkozik.

Lényege az, hogy senki ne kezdeményezze a gonoszságot, hanem csak az elkövetett gonoszság megtorlásának legyen helye a társadalomban, vagyis minden olyan tett büntetésének, amely a másik ember rovására történt.

Ez a szabály, ha durva erőszakról van szó a jobbról, tehát visszakézzelel adott pofon a legmélyebb megvetés jele.

Ha kíméletlen pereskedésről az Ex 22:26 rendelkezése szerint mindent el lehetett venni a peresztetől, csak alsó ruháját nem.

Ha követelésről aggaruein, perzsa eredetű szó kényszer-szolgáltatások követelésére, vagy ha kérésről: kiszolgáltatni magunkat mértéken felül, megtenni a megkövetelt szolgálat kétszeresét, legyőzni azt az ösztönünket, amely mindig tiltakozásra készlet a kéréssel szemben.

Az ellenséget arról ismerjük fel, hogy rossz dolgokra számíthatunk tőle. Ezek a rossz dolgok több szinten nyilvánulhatnak meg:

1. A szív és a gondolat szintjén:

- értelmileg - az ellenség rosszat gondol rólam;
- érzelmileg - az ellenség gyűlöl engem;
- akaratilag - az ellenség rosszat akar nekem.

2. A beszéd szintjén:

- az ellenség rágalmaz, becsületemben kárt tesz;
- az ellenség szidalmaz, káromol és átkoz engem;
- az ellenség hazudik, megcsal és félrevezet.

3. A cselekedetek szintjén:

- az ellenség kirekeszt, kizár, elzavar;
- az ellenség kifoszt, jogtalanul elvesz;
- az ellenség támad, pusztít, kioltja életem.

4. A mulasztás szintjén:

- az ellenség szándékosan kifelejt, kihagy;
- az ellenség kikerül, mellőz;
- az ellenség kifelejt az élők sorából.

Ki a valódi ellenség?

A valódi ellenség nem az ember, hanem a gonosz lélek, aki mögötte munkálkodik.

Van az a vicc a székellyel meg a fiával, amikor rakják a szénásszekeret: 'Tûrünk-e 'desapám?' (mármint a szénát, a szerkér sarkainál) 'Tûrünk fiam, míg anyád él...'

Meddig kell tûrni és folyton fordítani a másik orcánkat is pofonra? Hát amíg élünk... Hogyan lehetséges ez? Úgy, ahogyan az Úr Jézus is tette.

Megbocsájtott nekünk, még mielőtt megtértünk volna és bûnbocsánatért folyamodtunk volna.

A megbocsájtásnak három fajtája van:

1. Megbocsájtok, de nem felejték. Ez valójában nem is megbocsájtás, hanem a sérelmek kontorizálása;

2. Megbocsájtok, ha megkövet engem. Ez a feltételes megbocsájtás: (Lk 17:4) Ha hétszer vétkezik is naponta ellened, és hétszer fordul hozzád azzal, hogy »bánom«, bocsáss meg neki.

3. Megbocsájtok feltétel nélkül, előre megbocsájtok, mindig megbocsájtok és mindig előlről kezdem a kapcsolatot, soha bele nem fáradva: (Mt 18:21-22)

A harmadik fajta megbocsájtás jelenti azt, hogy mindig odafordítjuk a másik arcunkat is.

A mindennapi újrakezdés azzal a nehéz emberrel, akit az Úr mellénk rendelt útitársul az élet útján, az a megbocsájtó szeretet. Jusson eszünkbe ha az Úr nehéz embert rendelt mellénk, hogy adjunk hálát érte, mert a nehéz emberek által csiszol bennünket az Úr tökéletes gyémántokká.

Szeressétek ellenségeiteket Mt 5, 38

Miért? Ezt meg kellene tartani? - kérdezte egyszer valaki.

Miért, vajon milyen céllal mondta ezt az Úr Jézus? Olvasgassuk, lapozgassuk, vagy vitázzunk róla?

Aki ilyet kérdez, az nem tudja, ki mondta el a Hegyi beszédet.

A Hegyi beszédet az mondta el, aki ennek a világmindenségnek a teljhatalmú ura: az Isten Fia, a világ ítélő Bírója.

Jézus Krisztus nem gyönyörködtetni, és főleg nem szórakoztatni akart minket a Hegyi beszéddel, hanem új törvényt adott ennek a világnak.

Az Isten országa törvényét hozta itt a nyilvánosság elé.

De nem tudjuk megtartani - hangzik el a másik megjegyzés. És milyen igaza van!

Hiszen ez a Hegyi beszéd egyik célja, hogy rádöbentsen minket arra, hogy de jó lenne így élni, viszont nem tudjuk megtartani.

Na de akkor miért mondta el Jézus? Egyebek közt ezért is, hogy rádöbentsen minket, mennyire elesett állapotba kerültünk Isten nélkül.

Nemcsak az fontos, ki mondta el a Hegyi beszédet, hanem hogy kiknek mondta.

Mindaz, ami elhangzik, azoknak szól, akik már hittek benne.

Ha ti nem tudtok többet nyújtani, mint a pogányok, meg a formálisan vallásosok, akkor nem vagytok a ti Atyátok fiai.

Nektek már nem szabad a világra hasonlítanotok, mert a gyerek az apjára hasonlít. Feltűnnek-e rajtatok a mennyei Atya vonásai?

Mert megvan a konfliktusok rendezésének a sajátos módja a pogányoknál - mondja Jézus.

Ti a mennyei Atyátokhoz hasonlítsatok, és ne a világhoz. A világ így teszi, hogy vagy nem köszön egyáltalán, vagy köszön annak, aki neki is köszönt. És fel van háborodva, ha a másik nem köszönt előre.

Ez a világ. De ti ne így, hanem úgy, ahogy a ti Atyátok, akitől ti már új természetet kaptatok.

Jézus itt nem egyfajta erkölcsi tökéletességről, valamiféle végleges bünnélküliségről beszél.

Ez azért nehéz, mert mindnyájan nem ebben nőünk fel, nem erre tanítottak minket otthon sem, nem erre látunk példát.

Ki mondta, hogy szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet? Van ilyen a Bibliában?

Jézus itt elsősorban a 3Mózes 19. és 24. fejezetéből idézett, amikor mondja: megmondattott...

Itt Jézus annak a kornak az írástudóival, íráshamisítóival vitatkozik. Ez az ő hozzáátételük volt. A folytatás már emberi hozzáátétel.

Emögött már az a góg van, megvetették az úgynevezett pogányokat.

Ezzel szemben mit mond Jézus? Ha ti a ti Atyátok gyermekei vagytok, akkor ennél többet tudtok adni.

Vagyis képesek lesztek a rosszat jóval viszonzni.

Itt a világi gondolkozásnak megáll az esze. Ez soha nem jutott volna eszébe.

Ez specifikusan a mennyei Atyára jellemző, meg azokra, akik az Ő természetét kapták.

Ki a valódi ellenség?

A valódi ellenség nem az ember, hanem a gonosz lélek, aki mögötte munkálkodik.

Van az a vicc a székellyel meg a fiával, amikor rakják a szénásszekeret: 'Tûrünk-e 'desapám?' (mármint a szénát, a szerkér sarkainál) 'Tûrünk fiam, míg anyád él...'

A megbocsájtásnak három fajtája van:

1. Megbocsájtok, de nem felejték. Ez valójában nem is megbocsájtás.

2. Megbocsájtok, ha megkövet engem. Ez a feltételes megbocsájtás: (Lk 17:4)

3. Megbocsájtok feltétel nélkül, előre megbocsájtok, mindig megbocsájtok és mindig előlről kezdem a kapcsolatot, soha bele nem fáradva: (Mt 18:21-22)

A harmadik fajta megbocsájtás jelenti azt, hogy mindig odafordítjuk a másik arcunkat is.

Az ellenségszeretetet joggal nevezhetjük Jézus csúcstételének a hegyi beszédben. Nincs ehhez hasonló a vallástörténetben.

Már az Ószövetségben is parancs: az ellenséget segíteni kell, ha számarra eltévedt, vagy ha nagy teher alatt összeroskadt. „Ha éhezik az ellenséged, adj neki inni.”

Mindenesetre ezek inkább mindennapi segítségek, nem igénylik, hogy osztatlan szívvel szeressük ellenségünket.

Krisztusnál az ellenségszeretet parancsa háttérében az Atyára irányítja a figyelmet, aki irgalmas.

Bekapcsolódunk abba a szeretetbe, ahogy az Atya szereti őt és engem is, s az Atya felől akarjuk őt is szeretni. Ez már imádság.

Az ellenség szeretete az imádságban kezdődik, amiről Krisztus nemcsak beszél, hanem ő is imádkozik a kereszten.

Az ima célja nem egyszerűen a passzivitás, hanem az aktivitás első lépése. Az imában emelkedünk a „mi Atyánk” színe elé, onnan látjuk a másikat, önmagunkat, a szituációt.

Nem az a baj, ha van másként gondolkodás, politikai ellenfél, szakmai verseny, hanem ha gyűlölködés van.

Morálisan igazolt lehet sürgető helyzetben az ártatlan élet, a közösség legsürgetőbb javainak a megvédése akár erőbevetés által (honvédő háború, terrorizmus, népirtás megakadályozása).

Az ellenségszeretet parancsa nem jelent tétlenséget: az önszeretetet és az ártatlan harmadik fél szeretetét is figyelembe kell venni, egyenesen kötelességem is. Kötelesség lehet bizonyos biztonságot teremtő nemzetközi összefogásban való aktív részvétel.

Az ellenségszeretet parancsa arra sürget, hogy ne a rendőri-katonai erő alkalmazását tekintsük a legfőbb fegyvernek és a végső megoldásnak. Nem elég a még több fegyver, a börtön, a büntetőjog a gonosz féken tartásához, hanem azt gyógyítani is akarjuk. Intelligens ellenségszeretetről van szó, ami azt jelenti: nyújtsunk felé megelőző nagyvonalúságot.